

Israël door de Rode Zee

MEDITATIE: Exodus 14: 15-31

Israël is met gejuich uit Egypte uitgevoerd. Zij gaan naar Kanaan. De hoofdweg ligt voor hen. Maar plotseling komt het bevel, dat zij een andere weg moeten nemen. Zij maken rechts omkeert en gaan in de richting van de Schelfzee. Dat is een weg waarin weinig uitzicht is. Immers links van hen is de zee, rechts de bergen en achter hen, wie zijn dat? Daar komen al Farao's wagens, paarden en ruiters aan met denderend geraas. Farao is weer van de schrik bekomen, zijn knechten evenzo. Eigenlijk vinden zij het heel jammer, dat ze zo dwaas zijn geweest het volk Israël te laten gaan. Toen dan ook het bericht kwam, dat Israël verward was in de woestijn, viel het besluit dit volk te achterhalen en ze in nieuwe slavernij te brengen. Israël geraakt in grote nood. De positie is uiterst hachelijk. Zij zitten in de val. Een grote angst bevangt hen. Een deel roept tot de Heere, een ander deel murmureert tegen Mozes. Deze staat echter in het geloof en spreekt een bemoedigend woord: "Vreest niet, staat vast en ziet het heil des Heeren, dat Hij heden aan u doen zal. De Heere zal voor u strijden en gij zult stil zijn". Zo staat Mozes als een rots in de branding. Toch blijkt uit het vervolg, dat Mozes innerlijk tot God geroepen heeft. Mozes was een mens van gelijke beweging als wij. Zeker, hij was bevoorrecht met gaven van de Heilige Geest, maar óók Mozes kende zijn ontroering en zijn strijd van binnen. Terwijl hij het volk bemoedigt en vastzet in het Woord des Heeren, is daar van binnen één aanhoudend gebed tot God. Dat is de roeping van alle dienstknechten van God, ook nu. De Heere antwoordt: Wat roept gij tot Mij? Dat is niet een afkeuring over Mozes' gebed. Want de toezeggingen des Heeren worden biddend verwacht. Het geloof maakt niet roekeloos, doet het gevaar en de nood niet gering achten, maar oefent juist in het aanroepen van de Naam des Heeren.

Maar de Heere wil niet, dat Mozes aan het roepen blijft. Hoor: "Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken". Het is dus niet alleen bidden, maar ook gaan in de weg, die de Heere wijst. Dat de Heere helpen zal, gelooft Mozes. Hoe Hij helpen zal, is voor hem verborgen. Dat laatste heeft de Heere tot nu toe voor Mozes verborgen gehouden. Daarom raakt Mozes in de war. Hij staat met het volk voor de zee. Hij weet de weg niet. Dat moet de Heere hem openbaren. De zee is in de Heilige Schrift niet alleen het beeld van majesteit en kracht, maar ook van verraderlijkheid en wegtrekkende kracht. Hoe schoon ze mag lokken, ze heeft menigeen in haar armen gelokt en doen ondergaan in haar draaikolken en verraderlijke diepten. De Israëlieten zijn altijd bang geweest voor de zee. Eén is sterker! De Heere. Hij is sterker dan het geweld van haar wateren. Johannes schrijft in het boek der Openbaring tot troost: De zee was niet meer.

Nu staat Mozes met het volk voor de zee. Zo is de weg des Heeren. Niet over de grote heirbaan, maar door de zee. Zo is de weg van Egypte naar Kanaän. Niemand heeft die weg uitgedacht. Niemand heeft hem begeerd. God gaat met Zijn volk een weg, welke de psalmist (Ps. 77) een nooit ontdekt spoor noemt. Met het oog daarop laat Hij de weg van Israël dood lopen. Volkomen dood. Zo doet de Heere vandaag nog. Want de weg, waarop God ook nu de Zijnen leidt, is niet een weg, die in het verlengde van onze weg ligt. O nee! Wanneer God op onze weg komt, snijdt Hij onze weg. Dan ontstaat er een kruising op de weg. De weg Gods is altijd een wonder en de aanwijzing van die weg is de openbaring van het wonder. Daarom is de weg Gods op aarde een weg die gekruist wordt en een kruisweg!

Egypte is in de Heilige Schrift een beeld van onze schrikkelijke duisternis en zonde. De uitleiding van Israël een beeld van onze ontrukking aan de macht van de Satan en de zonde. Uit de doodsslaap der zonde worden wij opgewekt door de Heilige Geest. Dat is een daad Gods. Tegelijk wordt u er toe opgewekt: "Ontwaakt, gij die slaapt en sta op uit de doden en Christus zal over u lichten".

Juist dan, wanneer u door Gods macht uit de duisternis van uw zonde en de macht van de satan wordt uitgeleid, komt u gewis eenmaal te staan voor een plaats, waar alleen dood en ondergang u tegenkomt. De Heere wil niet alleen spreken van goedertierenheid (en wat is de Heere goed!) maar ook van strenge rechtsgedingen! Zo kan de Heere ons in een bepaalde tijd van ons leven zeer sterk inleiden in Zijn recht, opdat over de zonde dood en verdoemenis worde gebracht. In deze zin bespaart de Heere ook nu de Rode Zee niet. Daarom kunt u niet op die bepaalde plaats al roepende blijven staan, maar u moet er doorheen! God moet er verheerlijkt worden, Zijn genade moet er geprezen worden, wanneer Hij ons door het graf van onze zonde voert tot de ruimte van Christus verlossing. Daar wordt Ps. 116 ons levenslied. Daarom zegt de Heere ook nu, tot allen, die almaar roepen en almaar bidden: Wat roept u tot Mij? Trek voort! Dat is een bevel Gods. Sommigen gevoelen zich zeer behaaglijk aan de verkeerde kant van Christus Borgwerk. Zeker, zij hebben heerlijkheid in Hem gezien, Zijn beloften zijn soms ingedronken, maar de Christus Zelf in de verzoenende kracht van Zijn bloed hebben zij nooit omhelsd. Tussen onze doods-staat voor God en de zaligheid ligt de afwassing der zonden en het leven uit de opstanding van de Heere Jezus Christus. Vandaar dat Guido de Brès, de opsteller van onze Ned. Gel. Belijdenis in art. 34 belijdt: De besprenging van het dierbaar bloed van de Zoon Gods, die onze Rode Zee is, door welke wij moeten doorgaan, om te ontgaan de tirannieën van Farao, welke is de duivel, en in te gaan in het geestelijk Kanaän.

Stapte Israël vrijwillig in de zee? Nee! Niemand wil in eigen graf stappen, schrijft de veelgeprezen, maar weinig gelezen Dr. Hoedemaker. Waarom kunnen zovelen in de gemeente zich met allerlei op de been houden, zonder de afwassing van de zonden door het bloed van Christus? Omdat zij niet inzien, dat zij zich nog bevinden op het machtsgebied van de helse Farao, de vorst der duisternis. En evenals Israël in de nood werd gebracht door de legermacht van de Farao, zo ook werpt God nog menigeen in de nood van de aanvechting met de duivel. opdat de nood nood zou zijn en het bevel gehoord zou worden: "Zeg, dat zij voorttrekken!" Ook nu zijn er mensen die met Heman moeten klagen: "Ik ben besloten en kan niet uitkomen" (Ps. 88). Maar hoor het bevel Gods: voorttrekken! Wanneer u vraagt: Vanwaar de kracht? Dan ontvangt u de raad niet teveel op uw lamme armen en benen te zien, maar op te zien tot deze bevelende God, die Zelf alles kan schenken, wat Hij beveelt. De Heere vraagt eerst gehoorzaamheid en openbaart daarna de weg. Niet andersom! Dat is een weg in strijd met het diepst van ons bestaan. Want vlees en bloed willen eerst de goede uitkomst zien en dan de weg gaan, die daartoe leidt. Eerst wonderen, dan gaan. Maar deze zielsgesteldheid is de Heere onwaardig. Immers dan laten wij God geen God. Wij moeten de Heere niet volgen voor de uitkomst, maar de Heere volgen, omdat Hij God is, afgezien van de uitkomst. Er zouden naar de mens gesproken veel meer Christenen zijn, indien zij maar tevoren zouden weten, hoe God hen uit alle verdrukkingen redt! juist hier leren wij sterven aan onze eigenwijsheid en laten de uitkomst aan de Heere over.

Mozes moet nu zijn staf opheffen. Welk een herinneringen zijn er aan die staf verbonden. Hoe grote daden heeft God daardoor verricht. Hoe gering is dit middel. Zo doet de Heere altijd. Hij bedient Zich altijd van kleine en zeer geringe middelen, opdat wij niet het middel, maar de God der middelen zouden prijzen. Naäman werd genezen door in zijn oog vies Jordaanwater. De blindgeborene door middel van slijk. Maar de Heere bindt Zich aan het middel, in dit geval de staf. Zie hier de plaats van het geloof.

Dan volgt er een bemoediging. Hoor: “En Ik, zie Ik zal het hart der Egyptenaren verstokken, dat zij na hen daarin gaan; en Ik zal verheerlijkt worden aan Farao en aan al zijn heir, aan zijn wagens en aan zijn ruiters”. Hier bevestigt dus de Heere een belofte, die Hij reeds aan Mozes gegeven had. Mozes heeft dit zo nodig. Hij weet, wanneer wij de bevestiging van Zijn Woord behoeven. In de uiterste nood komt Hij altijd weer met Zijn Woord. Hij weet hoe zwak van moed en hoe klein van krachten wij zijn en dat wij stof van jongsaf zijn geweest. Dat is het vaderlijk meedogen van God, waardoor Hij immer terugkomt op Zijn eigen werk. Dat is in het leven des geloofs zo nodig. De mensen zonder geestelijke behoeften zeggen: Och, dat weten wij al lang, maar de armen van geest blijven voortdurend afhankelijk van God in de bevestiging van Zijn Woord.

Hier treedt de Heere dus actief op. Naar Zijn rechtvaardig oordeel geeft Hij de Egyptenaren over, zodat zij dingen gaan doen, die van verstandige mensen niet zijn te verwachten. Daardoor zullen zij omkomen in het pad, dat de Heere baant voor Zijn volk. Hier huiveren wij. Hier zien wij in de laaiende gloed van Gods heiligheid. Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen (Ps. 73 : 18).

Nu gaat het gebeuren. De Engel des Verbonds, dat is de Zoon Gods in de gedaante van het Oude Verbond, gaat met wolk - en vuurkolom van plaats veranderen. Tot nu toe ging Hij voor. Nu stelt Hij Zich tussen Israël en Egypte. Deze kolom maakt het aan de kant van de Egyptenaren stikdonker, zo, dat de een tot de ander niet durft te naderen. Maar aan de kant van Israël is het licht.

Zie, zo maakt de tegenwoordigheid des Heeren scheiding. Waarin lag de grond van dit verschil? Niet in de afkomst van Israël, want ook Abraham hun stamvader was een afgodendienaar van afkomst. Niet in hun waardigheid, want Israël was onder de toorn Gods geboren. Niet in hun culturele waarde; daarin was Egypte veel uitnemender. Nee, alleen de tegenwoordigheid van de Middelaar, alleen de openbaring van het welbehagen Gods over Israël maakt de scheiding tussen Israël en Egypte. Wat is het verschil tussen de Kerk Gods en de wereld? Alleen de tussenkomst van de Middelaar Jezus Christus. Hij alleen maakt onderscheid, daar er van afkomst geen verschil is. Dit is een antithese niet door mensen, maar door God gesteld reeds in het paradijs (Gen. 3:15).

Dit alles komt aan de Rode Zee scherp uit. Zolang de Israëlieten in Egypte met de Egyptenaren samen woonden, werkten en aten, zag men dit niet zo. Hier echter wel. Hier bij de doorleiding door de Rode Zee staan twee volken tegenover elkaar: Het volk van God en het volk van de Satan. Israël heeft van het Lam gegeten en achter het bloed geschuild. Egypte is in diezelfde nacht geslagen door het oordeel Gods en is rood van het bloed. Egypte heeft de macht, het machtsapparaat, het krijgstuig. Israël heeft niets dan het Lam, het Woord en de Naam des Heeren. Ziet u ze zo achter elkaar? Israël voorop, Egypte achteraan? Ja, nu merkt u het op, dat Egypte met al zijn praal, met al zijn macht, met al zijn techniek en met al zijn cultuur de weg achter Israël aangaat. Waarheen de Heere Israël (weerloos als een kudde schapen) leidt, moet Egypte volgen! Zo is het nog! De draak gaat achter het Lam aan. De draak vervolgt de vrouw (Openbaring van Johannes) als een leeuw zijn prooi. Al de wereldmachten vervolgen het volk van Gods verkiezing. Ook vandaag. Hoe verwarrend de wereldsituatie is, hoezeer de wereldmachten zeggen voor het „goede” te strijden, uiteindelijk is de adembenemende bewapeningswedloop gericht — bewust of onbewust — tegen de Kerk Gods, die weerloos is.

Merken wij het op — ook wanneer wij de krant lezen — dat al het moordend oorlogstuig, al de uitingen van deze vermaterialiseerde cultuur gaan achter het Lam? Dat wil zeggen, dat de marsorde voor de geschiedenis niet in de centra van de wereld wordt gegeven maar in de hemel! Het Lam en de kerk Gods gaan voorop, de wereldmachten volgen. Dat zal tot een botsing leiden, waarbij deze botsing tussen Israël en Egypte nog maar kinderspel is. Dat zal op de definitieve eindworsteling uitlopen. Eén van deze twee rijken zal ondergaan, maar Gods Rijk kan en zal niet ondergaan. Hoewel de kinderen Gods dan als schapen ter slachtbank gaan; tussen de Kerk en de wereld staat de Christus, ook vandaag. Hij zegt: “Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan tot in eeuwigheid. Niemand zal Mijn schapen uit Mijn hand rukken”. Tot Zijn bevreesde discipelen zegt Hij: “Vrees niet, gij klein kuddeke, want het is Uws Vaders welbehagen U lieden het Koninkrijk te geven”. Hier aan de Rode Zee is een voorspel van Golgotha, en het eindgericht. Toen ogenschijnlijk het Koninkrijk Gods aan het Kruis was teniet gemaakt, is Christus opgestaan en uit de dood verrezen sprak Hij: “Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde”.

Let nog op de wolkkolom. Deze verspreidt licht over Israël en nacht over de Egyptenaren. Dat is de Heere naar Zijn twee zijden. Licht over Zijn volk, duisternis over de vervolgers. Laten wij niet te vlug menen, dat dit licht voor Israël aangenaam is. Immers zij krijgen licht —over hun hoofd heen — over hun eigen graf. Zij begrijpen wel, dat zij straks door het water moeten. Stap nu maar in eigen graf, Israël! Zo doet de Heere nog! Al wat openbaar maakt, is licht. Het licht gaat voor de oprechte op in de duisternis! Wonderlijk, dat de Heere soms licht geeft over een weg, die voor ons alleen maar- ondergang inhoudt. Licht over zeeën van moeite en verdriet of zonde en schuld. Hier is van toepassing: Het pad der rechtvaardigen is een schijnend licht voortgaande en lichtende tot de volle dag toe. De weg der goddelozen is als donkerheid; zij weten niet, waarover zij struikelen zullen.

Toen strekte Mozes zijn staf uit. De Heere deed de zee weggaan door een sterke oostenwind. Daardoor ontstond een sterke eb. Wij lezen ook, dat de Heere de natuur kliefde, zodat de wateren als muren werden. Toen is Israël door de zee getrokken bij honderdduizenden met vrouwen en kinderen. Dat is wat geweest! Zo het watergraf in langs de weg, die God wijst. Zo de voet te zetten in de bedding der zee; links en rechts bergen van woedende golven. Zo gaan zij door de geopende kaken van het watergraf. Welke waarborg hebben zij, dat niet elk ogenblik de golven op hen vallen? Alléén het geloof! Want door het geloof zijn de kinderen Israëls door de Rode Zee doorgestaan als door het droge. Alléén het vertrouwen op Gods Woord en wondermacht. Hier in de Rode Zee staat hun verlorenheid tastbaar voor ogen. Want dit watergraf spreekt hen van een ander watergraf n.l. hun zondegraf.

Dat wordt hier werkelijkheid. De Rode Zee spreekt ook ons van het strenge oordeel Gods. Spreekt ons er van, dat wij door onze zonden niet alleen een watergraf, maar de eeuwige dood verdiend hebben. Met deze werkelijkheid maakte ook Jona kennis, toen hij tot God riep uit buik van de vis. Daarom is ook ons zo nog, dat dit werkelijkheden worden in ons leven. Maar zie nu het wonder! Datzelfde watergraf is tegelijk een machtige prediking van de verlossing. Dezelfde naturen: die spreken van oordeel en dood, spreken ook van overvloed van de genade en van de verlossing door Christus bloed, van de machtige werking van de levendmakende Geest. Zo worden deze wateren wateren des behouds! Dat leren wij alleen, wanneer over die wateren het licht van Gods genade in Christus valt. Ziet u, dat èn de verlorenheid èn de verlossing vlak bij elkander liggen? Ja, het graf wordt de redding, de zee wordt de weg. De dood wordt een poort tot het leven! Het Leven ligt achter de dood, ja in de dood.

Zo wandelen de Israëlieten door het geloof door de doodspoort tot het leven. Zo verlaat Israël zich door het geloof — tegen al het zichtbare en al het tastbare in — op de toezegging des Heeren. Door het geloof wordt de vervulling van Gods belofte heerlijk gezien. Ziet u nu, dat God altijd begint, waar wij eindigen? Dat alles door het licht uit de vuurkolom, het licht uit Christus. Maar zie nu op Israëls Verlosser. De doorgang van de kinderen Israëls is op Zijn kosten gegaan. Hij moest later door een zee van bloed en tranen gaan, door een zee van Godverlatenheid en omkomen waarin nog nooit iemand Hem was voorgegaan. De Borg kende geen Borg. Hij, die Zichzelf de Weg noemde, zag geen weg. Hij moest die weg banen. Al Gods baren en golven zijn over Hem heengegaan. Ja, de mond van het graf werd over Hem gesloten. Hij is afgesneden van het leven. Daarom kon Guido de Bres in de Ned. Gel. Bel. zeggen: Christus is onze Rode Zee! Daarom worden de wateren van de Rode Zee in ons schone Doopsformulier een schaduw van de Heilige Doop genoemd. Immers In het gebed voor de Doop wordt gebeden: “Gij, die de verstokte Farao met al zijn volk in de Rode Zee verdrongen hebt, en Uw volk Israël droogvoets daardoor geleid, door hetwelk de Doop beduid werd, wij bidden U...” Hiermee wordt gezegd, dat de Doop de redding aanduidt van de ondergang.

Als zodanig zijn wij als gedoopten verbondsgewijs met Israël door de Rode Zee doorgegaan. Israël is in Mozes gedoopt in de wolk en in de Zee (1 Cor. 10 : 2). Wij zijn allen in de meerdere Mozes - Christus gedoopt. Maar zoals er toen velen in de woestijn, zijn neergeslagen, omdat zij niet konden ingaan vanwege hun ongelof, zo zijn er ook nu velen, die wel het teken van de Doop dragen, maar de zaak, die in de Doop betekend is, missen.

Toch zijn ALLE Israëlieten door de Rode Zee gekomen. Wij merken op, dat er ook toen in het verbond der genade tweeërlei volk was. Israël in kern is door het geloof doorgegaan. De anderen werden door de krachtige geloofsopenbaring meegenomen, maar kenden niet het persoonlijk zaligmakend geloof. Daarom is juist in onze tijd, waarin de geloofsopenbaring zo ingezonken is, de vermaning zo op zijn plaats: Onderzoek U zelf, of gij in het geloof zijt! Bij alles wat deze Israëlieten bezaten of meemaakten, werd het ware geloof gemist, zoals wij dat duidelijk lezen in 1 Cor. 10. Daarom onderzoek u zelf! Is Gods weg in Christus Jezus u ooit verklaard als een wonder? Zalig worden door een Ander is een diepe verborgenheid, welke de Heilige Geest ons persoonlijk ontdekt.

De Rode Zee is één machtige prediking ook van onze absolute verlorenheid en van de overvloed van de genade door de Middelaar. Is die Middelaar u ooit begeerlijk geworden? Dat is het bloed des verbonds en het bloed der besprenging, dat onze consciëntie tot rust brengt. Groot is het voorrecht in deze weldaad te mogen delen. Immers de uitleiding uit de staat van onze zonde, het schuilen achter het bloed van het Lam, het gaan door ons zondegraf en het gezet worden in de volle ruimte van Christus' verlossing zijn zaken, die de Heilige Geest ook nu toepast.

Alles predikt hier Christus. In de wolkkolom is Hij als de Engel des Verbonds, de ark is één en al schaduw van Hem, Mozes verwijst naar Hem! Toch is er nu na Golgotha en Pinksteren meer. De stroom der genade is door de heilsfeiten verbreed en verdiept. Op de schaduwen is de vervulling gevolgd. Nu is er een met Hem begraven worden, een met Hem opstaan, een met Hem in de hemel gezet zijn, een vervuld worden met de Heilige Geest mogelijk. Daarom is het zo erg, wanneer ons persoonlijk geloofsleven niet op de hoogte staat, waar het uit genade door die Geest van Pinksteren in de gemeenschap van Christus kan staan.

Letten wij nu nog op de Egyptenaren. Zij stonden de gehele nacht in het donker. Wat aan de andere kant van de wolk gebeurde, ontging hen. Dat Israël reeds aan het doortrekken was, was hen onbekend. Hoe de Israëlieten door het geloof door de Rode Zee doorgingen — zij konden het de Egyptenaren niet duidelijk maken. Maar ook over de Egyptenaren gaat de zon op. Het wordt dag. Hoe groot is hun verbazing, toen zij Israël langs een pad door de Zee zien gaan. Geweldig! Dus toch ontkomen? Dat nooit! En met een door God verstokt hart, vliegen de Egyptenaren Israël na! U hoort het gedender van hun wagens, paarden en ruiters. het klinkt als een graflied. Egypte heeft de macht, maar ook de durf! De liefde geeft moed, de haat niet minder! De Egyptenaren willen, kunnen en durven! Zij proberen het ook. Let daarop wel. Er is een hemelsbreed verschil tussen geloven en proberen. Het geloof heeft zijn grond in God, het beproeven of proberen mist elke grond. Wij kunnen op geestelijk gebied niets nadoen. Wij kunnen niet met een misschien of een vraagteken het leven door en uit. Wij kunnen het er niet op wagen met een roekeloosheid of brutaliteit. Let op het verschil. Israël stond voor de onmogelijkheid, zag geen weg, en zie: daar is de weg geopend. Egypte zag wel een weg en dacht: het gaat wel en ziet: zij kwamen om!

Dit is rijk aan lering, ook voor onze tijd! Ook nu is er een volk, dat leert door de onmogelijkheid van eigen kant zalig te worden. Dan zien wij geen weg meer, maar zie: God opent de weg en wij worden behouden! Anderzijds is er ook nu een volk, dat altijd een weg ziet en nooit voor de onmogelijkheid gestaan heeft, dat denkt: het zal wel gaan en zie zij breken de nek, omdat zij nooit in het wonder terechtkomen! het geloof heeft wel vertrouwen, maar het kent geen overmoed. Het bidt: Zo Uw aangezicht niet meetrekt, laat ons van hier niet optrekken. God heeft geen welgevallen aan de sterkte van mensen of dieren, maar aan degenen, die Hem vrezen en op Zijn goedertiereheid hopen.

De Egyptenaren gaan. Het Gaat nog goed ook! Maar... wie ziet hen aan? De Heere uit de wolkkolom. Dat aanzien is verlamkend en verpletterend! Alles gaat plotseling verkeerd. De wielen verzakken. Een ontzaglijke onweersbui ontaardt zich! Ps. 77 zegt: "Dikke wolken gieten water uit; de bovenste wolken gaven geluid. Ook gingen Uw pijlen daarheen. Het geluid Uws donders was in het rond. De bliksemen verlichtten de wereld; de aarde werd beroerd en daverde". Mozes moet opnieuw de staf opheffen. Nu niet tot behoud, maar tot ondergang. De watermuren vallen bovenop de Egyptenaren en de roem van de ruitery van Egypte valt niet op het veld van eer, maar verdrinkt als honden in de zee. Toen bekendden de Egyptenaren, dat de Heere tegen hen streed. Zij kenden de Heere dus nog vanuit Zijn daden in Egypte. Maar toen was het te laat! Vreselijk tot dat inzicht te laat te komen! Strijdt u nog altijd tegen de Heere? U zult het zeker eenmaal verliezen! Daarom val Hem te voet, eer het te laat is! Ook hier is een schaduw van het eindgericht Op dezelfde weg van Israël en toch niet in gaan!

Hoe ontroerend tekent ons Bunjan in zijn pelgrimsreis de afloop van Onkunde, die met de veerman Ijdele Hoop de doodsrivier overvaart en omkomt. Lees die gehele geschiedenis en de gesprekken tussen Christen en Onkunde maar eens na. Dezelfde wateren behouden Gods volk en verderven de vijanden. Christus is de gelovigen tot een heiligdom, maar voor de ongehoorzame een steen des aanstoots en een rotssteen der struikeling. Wat is Hij u? "Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend. Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aaron". (Ps. 77 : 20 en 21).

G. Boer. Gouda

November 1952